

Titel: Zie er komt een dag voor de Eeuwige
Preek nav Zacharia 14:1-9 en Lucas 21: 25-33
ds Marleen Kool-Mout

“Zie er komt voor de Eeuwige een dag...” In beide lezingen van vanmorgen gaat het daarover. Bijna alle profeten spreken erover en verbinden daar ontzagwekkende gebeurtenissen aan. De dag waarop God zich manifesteert, als God van recht en gerechtigheid. De dag van heil en onheil. Van oordeel, van ondergang van de een en doorgang van de ander... In het nieuwe testament wordt deze dag verbonden met de verwachting van de terugkomst van de Messias. Lieve mensen, ik zeg het maar vast, het zijn en dat blijven het vermoedelijk ten dele ook, wat moeilijk te doorgronden teksten voor ons lezers van vandaag. De beelden en de taal, de verwachting die er in wordt opgeroepen, die staan niet zo dicht meer bij hoe wij onze werkelijkheid ervaren en wat we voor mogelijk houden. Een paar gedachten kunnen zo hoop ik, wel helpen om wat meer gevoel te krijgen bij de *aard van die dag*, die dag des Heren genoemd wordt.

Wat beogen de schrijvers met dit beeld van deze dag?

Door het noemen van deze dag roepen de schrijvers allereerst op om wakker te blijven, alert. Niet alleen oog te hebben voor het werkelijke (wat te meten, te wegen, zichtbaar is) en je daarbij neerleggen, maar ook open te blijven staan, voor het mogelijke: het ongedachte, creatieve, ideale. Door het noemen van deze dag sporen ze aan om te kiezen voor het leven en tegen alles wat dor en doods maakt. Maar ook willen ze degene die het zwaarst getroffen worden, wie lijden en opgejaagd worden, bemoedigen. Troosten. Met het aanbreken van deze dag in de tijd die komt, willen ze een ander perspectief voor ogen stellen: door de crises heen, zal er verlossing zijn en bevrijding, van mens en schepping. Zo wordt de dag van de Heer een metafoor, voor bestaan wat geheeld wordt, recht wordt gedaan en voltooid.

Altijd gaat het in de tijd van Advent om dit soort teksten.

Teksten die er om vragen, dat we met andere ogen gaan kijken, anders waarnemen.

Dat we ruimte scheppen voor wat *mogelijk is*, voor wat op ons toekomt, naast wat we nu als *werkelijk beschouwen*. Wie zich laat bepalen door werkelijkheidszin alleen, meet, weegt, telt, rekent en gaat puur voor winst. (DE) Wie zich laat leiden door mogelijkheidszin, laat zich leiden door een ideaal, door andere waarden, houdt ruimte over voor creativiteit. Voor ontmoeting, het kleine en ongedachte...(trouw schreef er een mooi stuk over)

Zo'n dag, die dag des Heren, dat is geen moment in de verre toekomst, zoals de kerk lange tijd heeft geleerd, geen kalendertijd, maar theologische tijd.

Tijd die iets zegt over de kwaliteit van het leven van een mens en zijn God...

Tijd die te maken heeft met de vraag hoe een mens staat in die driehoek van:

God, de naaste en jijzelf. Tijd waarin de vraag van Genesis opkomt: Mens waar ben je? Wat houdt je bezig, waar ben je mee bezig? Vragen die in de Schrift met zorg gesteld worden, je een spiegel voor houden. Die maken dat je uit het gewoel van de dag en het geraas van mensen wordt opgetild en stilgezet. Geen dag in de verre toekomst, Nee, ieder moment van de dag kan de *kwaliteit* krijgen van die dag. Dat kan morgen, volgende week, maar ook straks zo zijn. Vaak moet er dan wel eerst iets voor gebeuren, dat ons wakker schudt, als een slag op de pauken die een stilte doorbreekt. Lucas schrijft over Jeruzalem dat wordt verwoest, de zee die tekeer gaat en grote chaos aanricht, verwarring en paniek onder de mensen, *Ontziend raken ze van vrees*. Het zijn allemaal beelden, die doen denken aan momenten uit onze eigen geschiedenis. De paniek op de gezichten van mensen in Syrie, de wanhoop van de moeder met haar dode kind in de armen op de straten van Gazastad. De paniek en angst die de crises van onze tijd teweeg brengt. En dichterbij brengt het ons bij die momenten in ons eigen leven, dat je werd stilgezet, dat je eigen wereld instortte. Je verloor je geliefde. Je werd ziek of kreeg een ongeluk en je beseft dat je leven nooit meer worden zal zoals het was.. Je ziet hoe iedereen zomaar doorgaat met de gewonen dingen van het leven, terwijl voor jou alles stilvalt. Je kunt niet meer mee. Alles heeft zijn glans verloren, je ziet er geen zin meer in... Vaak moet er iets ingrijpends gebeuren dat je wakker schudt, maar soms overkomt je de dag des Heren zomaar. Je loopt in de het donker en ziet een donkere sterrenhemel, het licht van de maan en beseft dat je leeft, ademt, er bent. Je

zintuigen gaan weer open. En het is alsof er midden in het gewoel van de wereld, het gewoel van je eigen leven, ruimte komt voor een andere aanwezigheid, dan wordt Gods nabijheid voelbaar.

Lukas omschrijft dat als: dan kun je de menszoon zien op een wolk...

Onverwacht, ongedacht, gaat de hemel boven je een beetje open, voel, zie en hoor je, neem je waar en deel aan het leven, anders dan eerst, met misschien wel meer aandacht dan ooit.

Er is een Amerikaanse fotograaf, Duane Michals die een serie zwart wit foto's heeft gemaakt over deze dag. Christ in New York heet het. Zes momenten heeft hij stilgelegd uit het dagelijks leven in New York. De eerste laat een huiskamer zien waar een televisie aan staat met een religieuze hypocriet, een schijnheilige, die vast heel vrome woorden spreekt, maar dat niet waarmaakt. De tweede foto toont een vrouw onder een wit laken, zij is gestorven aan een illegale abortus. De derde laat een eettafel zien met arme Oekraïense vrouw in Brooklyn. Zij heeft niets anders te eten dan een bakje hondenvoer, Op de vierde foto zien we een groep mannen die een homoseksueel mishandelen.

De vijfde is het beeld van een vrouw die wordt verkracht. Op al die beelden is Christus er bij.

Hij ziet er uit als een gewone man, maar je herkent hem aan een bescheiden lichtstraal om zijn hoofd, een klein aureool. Hij kijkt naar de religieuze hypocriet, hij staat met een bedroefd gezicht naast de dode vrouw, eet met de arme, hij wordt in elkaar geslagen als hij de homoseksueel probeert te beschermen en is bewogen met de vrouw die wordt verkracht...Op de laatste foto ligt hij stil op de grond, neergeschoten. Met zijn armen boven zijn hoofd. Op ieder beeld staat de tijd stil.

Naast het wild geraas van mensen wordt een andere aanwezigheid zichtbaar. Bewogen is hij, erbij. Midden in het gewoel van de tijd, het wild geraas van mensen.

Zijn gestalte houdt je tegelijk een spiegel voor: Mens waar ben je? Wat doe je? Waar is het goede dat God in je gelegd heeft? Ben je jezelf niet kwijt geraakt? Vragen die confronterend zijn, die je stil maken, bangs ook. En dat brengt ons bij een ander aspect van de dag des Heren. Want die confrontatie is wat in de bijbel oordeel genoemd wordt. Een beladen begrip waar in de geschiedenis van de kerk veel mee mis is gegaan. En mensen tot op de dag van vandaag mee worstelen, rnstig door zijn beschadigd omdat gedacht werd dat de kerk, een dominee of priester daarover ging. Maar die confrontatie, dat is iets tussen een enkel mens en de Eeuwige zelf.

Zo'n moment kan pijnlijk zijn maar ook kostbaar. Wanneer je je leven, jezelf in het licht van Eeuwige onder ogen komt. Je komt erdoor tot inzicht: hier was ik aan het verbinden, daar raakte ik de draad kwijt, maar toen kon ik hem weer oppakken. Of: hier was mijn ego te groot, verloor ik die ander uit het oog, zo kan ik dat veranderen en weer in een goede verhouding komen te staan.

Je kunt het oordeel noemen, dit aspect van de dag van de Heer, maar de pijn die er bij hoort is van voorbijgaande aard. Vaak spreekt de bijbel dan in dit verband over barensweeën. En dat is een verschrikkelijke pijn, maar tegelijk ook als een geboorte verder goed verloopt, de mooiste pijn die een vrouw kan hebben, want er wordt nieuw leven uit geboren. Lukas spreekt nie tover barensweeën, maar trekt onze blik naar de bomen die uitlopen. Kijk naar de vijgenboom zegt Lukas, de bomen lopen uit, er wordt nieuw leven geboren...wanneer je dat ziet, is het koninkrijk nabij...

Als ik zo kan kijken naar die dag des Heren, en dat herkent u vast, komt zo'n dag me helemaal niet zo onbekend voor.

Komen er beelden, herinneringen op van momenten die maakten dat je veranderde.

Momenten die je dragen, die je koestert, omdat ze je als het ware van binnen vernieuwen. Je bewust maken van je plaats op deze aarde, jouw leven, dat dat zich afspeelt voor het aangezicht van de Eeuwige. En wat dat eigenlijk betekent.

Iemand vertelde hoe hij zich jarenlang van zijn familie had afgekeerd. Een ruzie over de erfenis of iets dergelijks was de aanleiding. Het brak hem uiteindelijk op, deze breuk met zijn familie. Ontworteld was hij. Op een zeker moment, hij liep ergens alleen, in stilte, voelde hij hoe hij van binnen werd geraakt, alsof hij klei was in Gods hand, en zachtjes geboetseerd werd. Ik werd er door veranderd, zei hij. En zocht vrede. Soms breekt uw licht in mensen door...onstuitbaar zoals een kind geboren wordt. Uiteindelijk loopt de dag des Heren daar op uit. Dat kan morgen gebeuren, of straks, Geschieden zal het tegen de avondtijd, dat het licht wordt. Hij komt, de menszoon, die ook Zoon van God genoemd wordt, zoon van mensen, reisgenoot genoemd wordt, Helper, broeder. Mens, die naast je is, die naar jou omziet, die je de hand reikt.

Dat het zo mag zijn.